

Гойда О. І.

Національний університет «Львівська політехніка»

ГЕНДЕРНО КОРЕКТНА ПОЛІТИКА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В РІЗНИХ ФОРМАХ ЇЇ УЗУСУ

У статті досліджується проблематика гендерно коректної політики німецької мови та поява нової, а саме третьої гендерної форми – «d» (divers). Ця проблематика не є достатньо вивченою, її розгляд досі триває, адже постійно змінюється соціальний план і відбуваються відповідні зміни у мові, що ми можемо бачити на прикладі нещодавніх законодавчих змін. Актуальність цього дослідження полягає в необхідності вивчення лінгвістичних засобів репрезентації гендера у сучасній німецькій мові. Як відомо, мова та соціум розвиваються паралельно, адже мова фіксує зміни, які відбуваються в суспільстві. Це питання сьогодні залишається актуальним, що підтверджується майже в усіх сферах нововведеннями щодо гендерно коректного вживання мови на території німецькомовних країн та тривалими дискусіями з цієї теми. Не зупиняється й потік наукових і медіапублікацій, які певним чином порушують питання альтернативного (несексистського) вживання німецької мови.

Наукова новизна роботи полягає у вивченні сучасних підходів у німецькомовних джерелах до гендерно коректних найменувань жінок і чоловіків, транссексуалів, трансгендерів і гомосексуалів та пропозиції можливих варіантів перекладу цих найменувань. Практичну значущість має накопичений у процесі роботи досвід, який у подальшому можуть використовувати інші лінгвісти, викладачі, перекладачі та ті, хто вивчає або досліджує німецьку мову. Результати дослідження також можуть бути використані на заняттях із практики перекладу, вивчення мови. У німецькій мові гендерні перетворення виявилися в назвах професій, посад, титулів, ступенів та ін. Дискримінаційні найменування чоловічого роду набували, наскільки це дозволяла мова, аналогічної форми жіночого, але зміни в мові тривали й у подальшому. Було створено велику кількість посібників і рекомендацій щодо того, як правильно звертатися до людини (залежно від того, відома чи ні його стать), а також до групи людей, де присутні особи обох статей та особи третьої гендерної форми (з 2019 року). На підставі аналізу в статті виокремлюються 4 основних моделі-принципи гендерно коректної політики німецької мови, зазначаються рекомендації та мовні норми, розкривається можливість використання як гендерно специфічної, так і гендерно нейтральної лексики (залежно від мовної ситуації).

Ключові слова: гендерно коректна політика німецької мови, гендер, гендерна нейтралізація, гендерно специфічна лексика, гендерно нейтральна лексика, третя гендерна форма – «d» (divers).

Постановка проблеми. Феміністська критика мови, що зародилася в 70-х рр. минулого сторіччя, має результати, тому сьогодні ми можемо бачити, як змінилася сучасна німецька мова, поступившись вимогам мовної політики, яка націлена на гендерно коректне нормування мови. Ідеться про публічні тексти, що побутують у різних сферах суспільної діяльності (адміністративна сфера, ЗМІ, освіта, видавництво, законодавство тощо). Це питання сьогодні залишається актуальним, що підтверджується майже в усіх сферах нововведеннями щодо гендерно коректного вживання мови на території німецькомовних країн та тривалими дискусіями з цієї теми. Не зупиняється й потік наукових і медіапублікацій, які певним чином

порушують питання альтернативного (несексистського) вживання німецької мови.

У 2019 році в Німеччині відбулися зміни на законодавчому рівні щодо норм, які регулюють порядок реєстрації актів про народження („Gesetz zur Änderung der in das Geburtenregister einzutragenden Angaben“). У порядку з чоловічим і жіночим родами наразі офіційно встановленим є третій гендерний маркер – «d» (divers) [5]. Стосовно досягнення гендерної рівноправності цей факт можна вважати великим прогресом, однак у лінгвістичному плані такі зміни викликають певні труднощі, пов'язані з необхідністю гендерної нейтралізації мови. Актуальність питання щодо розгляду гендерно коректних

номінацій є безперечною, адже ця проблематика не є достатньо вивченою, її розгляд триває досі, адже постійно змінюється соціальний план і відбуваються відповідні зміни у мові, що ми можемо бачити на прикладі нещодавніх законодавчих змін. Актуальність цього дослідження полягає в необхідності вивчення лінгвістичних засобів репрезентації гендера в сучасній німецькій мові. Як відомо, мова та соціум розвиваються паралельно, адже мова фіксує зміни, які відбуваються в суспільстві. Поняття «гендерна нейтралізація» може використовуватися як у «широкому» значенні, так й у «вузькому». У першому варіанті йдеться про «інклюзію», тобто включення жінок й уже зараз небінарних ідентичностей, або людей із третім гендерним маркером, до лінгвістичного контексту. У такому разі говорять також про «гендерно інклюзивну» мову. У вузькому сенсі мається на увазі нейтралізація, коли гендерний маркер «затирається», згадування гендера нульове, тобто переважальними є форми, в яких статі носія не «видно». У цьому разі йдеться про нейтралізацію статі/роду в мові. Здається, обидва підходи взаємовиключаються, але на практиці вони часто комбінуються.

Постановка завдання. Мета статті – розглянути можливі варіанти гендерно коректних номінацій, дослідити гендерно коректну політику німецької мови в різних формах її узусу, її моделі та основні засади.

Під час дослідження цієї проблематики в цій статті не використовується один переважний підхід. Завданням цієї роботи є дослідження гендерно коректної політики на різних рівнях мови та в різних її формах і видах.

Наукова новизна роботи полягає у вивченні сучасних підходів у німецькомовних джерелах до гендерно коректних найменувань жінок і чоловіків, транссексуалів, трансгендерів і гомосексуалів та пропозиції можливих варіантів перекладу цих найменувань. Практичну значущість має накопичений у процесі роботи досвід, який у подальшому можуть використовувати інші лінгвісти, викладачі, перекладачі та ті, хто вивчають або досліджують німецьку мову. Результати дослідження можуть також бути використані на заняттях із практики перекладу, вивчення мови.

Виклад основного матеріалу. Дослідження, у фокусі яких перебуває гендер як соціокультурний конструкт, пов'язаний із наданням індивіду певних якостей і норм поведінки на підставі його біологічної статі, є порівняно новою галуззю гуманітарних знань. Широке розповсюдження це

поняття отримало лише на початку 1970-х років під впливом постмодерністської філософії, а також в епоху розквіту феміністського руху. Новий підхід вимагав нової термінології. Так, до наукового вживання введено термін «гендер», аби підкреслити суспільно зумовлену природу статі, її автономність, конвенціональність та суб'єктивізм [4, с. 142–171].

Лінгвокультурологічний підхід до вивчення іноземної мови видається продуктивним, оскільки дозволяє фокусувати увагу на змінах у мові через призму трансформацій, що відбуваються в суспільстві, та навпаки. Наразі в науці немає єдиного погляду на природу гендера. Його зараховують до розумових конструктів або моделей, розроблених із метою більш чіткого наукового опису проблем статі в мові та розрізнення його біологічних і соціокультурних функцій. З іншого боку, гендер розглядається як соціальний конструкт, який створюється суспільством, зокрема за допомогою мови, а от у російській науці вчені дотримуються другої концепції [3, с. 13–20].

Багато відомих гендерно нейтральних форм, що були введені до узусу в німецькій мові на початковому етапі проведення гендерної реформи в Німеччині у 80-х роках ХХ ст., в контексті зазначених нововведень стають непридатними. Так, варіанти „Liebe Lehrerinnen und Lehrer“ або „Sehr geehrte Damen und Herren“ уже не відповідають сучасним вимогам суспільства, адже не імплікують осіб, які не зараховують себе однозначно до чоловіків або жінок. Що робити, якщо треба звернутися до інтерсексуалів безпосередньо? Такі звертання, як „Liebe Frau Müller“, також стають неприйнятними. Слід зауважити, що наразі немає єдиних офіційно прийнятих норм, що регулюють звертання до представників нейтральної статі у федеральному масштабі. Рада з німецького правопису перебуває в позиції очікування та обмежується суто рекомендаціями. Тим часом багато суспільних організацій Німеччини випустили перелік рекомендацій із шендерн-коректного вживання німецької мови. Рекомендації надаються представниками різних федеральних земель. Так, наприклад, першою була столиця Нижньої Саксонії Ганновер. Міська адміністрація йде за гендерним мейнстримом із 2001 р. У 2003 р. були видані перші рекомендації щодо гендерно коректного вживання німецької мови. У 2019 р. брошуру, що регламентує використання гендерно нейтральних форм, було перевидано з урахуванням змін у законі про гендерну рівність.

Наразі у багатьох європейських країнах, зокрема в німецькомовному просторі, а саме в Німеччині, Швейцарії та Австрії, розроблені рекомендації з гендерно коректного вживання мови та усунення гендерної асиметрії. Рекомендації спрямовані на всіх, хто використовує німецьку мову на професійному рівні (в школах, університетах, ЗМІ та держустановах) [2, с. 508–542].

Основними принципами гендерно коректного вживання мови вважаються: 1) відображення присутності жінок в мові за допомогою мовних засобів; 2) мовна симетрія.

Реалізація першого принципу відбувається шляхом фемінізації мови. Ідеться про створення нових словоформ жіночого роду. Ними є похідні слова від найменування осіб чоловічої статі, утворені шляхом додання суфікса *-in*: *die Bundeskanzlerin* (*der Bundeskanzler*), *die Ministerin* (*der Minister*), *die Managerin* (*der Manager*). У деяких випадках похідні слова із суфіксом *-in* набувають умлауту: *die Bischöfin* (*der Bischof*), *die Gästin* (*der Gast*). Другий шлях створення словоформ жіночого роду – заміна компонента *-mann* у найменуванні професій компонентом *-frau*: *die Geschäftsfrau* (*der Geschäftsmann*), *die Feuerwehrfrau* (*der Feuerwehrmann*).

Принцип мовної симетрії реалізується через подвійні форми, які у феміністській лінгвістиці позначаються терміном *Splitting*. Подвійні форми – це слова та вислови, що включають номінації чоловічої та жіночої статі. Вони можуть мати повну та коротку форми. У повній формі обидві номінації поєднуються сполучниками *und* (та), *oder* (або), *bzw.* (скорочення від *beziehungsweise* – та, або відповідно) залежно від контексту, наприклад: *Kolleginnen und Kollegen* (колеги); *wir suchen eine Fachfrau oder einen Fachmann* (нам потрібен спеціаліст). Слід також зазначити, що в усіх формах номінація жіночого роду передують номінації чоловічого роду. У коротких формах використовуються різноманітні орфографічні знаки: дужки, слеш, велика літера *I* у середині слова, наприклад: *Lehrer(innen)*, *Lehrer/innen*, *LehrerInnen* (вчителя) [1]. Але що відбувається стосовно третього гендерного маркера – «d» (*divers*)? Сплітинг поширюється й на транссексуалів.

Окрім подвійних форм, існують інші способи дотримання мовної симетрії, що влучно використовувати й для коректності щодо третього гендерного маркера – «d» (*divers*). До них належать:

1) уживання гендерно нейтральних слів і компонентів:

а) в однині: *-mitglied*, *-person*, *-kraft*, наприклад: *Ratsmitglied* (член ради), *Vertrauensperson* (повірений), *Fachkraft* (спеціаліст) [1];

б) у множині: *-leute*, *-personen*, *-kräfte*, *-personal*, наприклад: *Staatsleute* (державні діячі), *Wahlleute* (виборці), *Arbeitskräfte* (робітники), *Lehrpersonen* (вчителі), *Pflegepersonal* (медперсонал із догляду за хворими) [1];

2) уживання субстантивованих прикметників та дієприслівників у множині: *Reisende* (мандрівники, пасажери), *Angestellte* (службовці), *Studierende* (студенти), *Auszubildende* тощо [9].

Іншим способом дотримання мовної гендерної політкоректності є використання замість певних осіб метонімічних форм із перенесенням значення на функції, установи, групову належність тощо (однак слід віддавати перевагу позначенням осіб): *das Personal*, *die Direktion*, *das Institut*, *die Abteilung*, *das Projektteam*.

Креативність також допомагає у дотриманні гендерної політкоректності. Креативні рішення полягають у пошуку різноманітних можливостей гендерно коректного вживання мови залежно від контексту. Так, у Берлінському університеті імені Гумбольдта [7] спеціально створена робоча група, роблячи власний вклад до антидискримінаційної мовної політики, видала брошуру, що свідчить про креативні здібності її авторів. Молоді новатори пропонують замість суфікса чоловічого роду використовувати літеру «a» як нейтральний елемент (*Drucker' – Drucka*), а кому це не подобається, то заміняти вихідну літеру чоловічого найменування якимось нейтральним знаком («зірочкою» або «x») (*Doktor – Doktox*, мн. *Doktoxs*). А в «сексистському» займеннику *man* та однокорених словах пропонується замінити голосну «a» на позначку *@* (*m@n*, *hum@n*).

Для коректного гендерного вживання мови та уникнення смислового перенавантаження й структурного ускладнення спостерігається вживання множини за одночасного позначення осіб жіночої та чоловічої статі, як зазначалося вище. Наприклад, перенавантажена фраза, як зазначає Антропова, „*Die Mitarbeiterin oder der Mitarbeiter, die oder der ihre oder seine Lohnsteuerkarte...*“ замінюється на значно простішу: „*Die Mitarbeiterinnen und Mitarbeiter, die ihre Lohnsteuerkarte...*“ [1].

Рекомендовано вживати множини субстантивованих прислівників і прикметників, як-от *die Beisitzenden* замість *Beisitzer* und *Beisitzerinnen*. Тут підходять і композитні новоутворення: *die Wahlberechtigten* замість *der Wähler/die Wählerin*. У середовищі праці почали широко використовувати

ватися й збірні іменники з різними суфіксами, як-от -leute, -kraft тощо. У деяких випадках навіть рекомендується вживати прислівникові форми у сполученні з гендерно нейтральними іменниками: Die antragstellende Person muss ihre Geburtsurkunde... замість Die Antragstellerin oder der Antragsteller muss seine oder ihre Geburtsurkunde... Активне використання пасивного стану може відмовитися від позначення активної дійової особи, наприклад: Der Träger der Ausbildung hat dem Schüler eine angemessene Ausbildungsvergütung zu gewähren / Während der Ausbildung wird eine angemessene Ausbildungsvergütung gewährt.

У листах, інструкціях, рекламних брошурах замість позначення осіб можна побачити прямі звертання: Die Bibliothek steht den Benutzern und Benutzerinnen in der Zeit von... bis... zur Verfügung / Die Bibliothek steht Ihnen in der Zeit von... bis... zur Verfügung [1].

Наразі замість прямих найменувань осіб чоловічої або жіночої статі часто використовують предметні позначення (ein Professor / eine Professorin – eine Professur) або абстрактні похідні від дієслова іменники на -ung (leitende, vertretende oder bedienende Personen beiderlei Geschlechts – Leitung, Vertretung, Bedienung). Існує й можливість відмовитися від позначення осіб шляхом заміни іменника прикметником: Rate eines Arztes – ärztliches Rat. Активно використовуються збірні поняття на -schaft: Lehrerschaft, Bürgerschaft. Також як заміники іменників використовуються невизначені займенники, як-от jemand, niemand, irgendjemand, alle: Niemand sollte den Eindruck bekommen, das Objekt eines seelenlosen Verwaltungsapparates zu sein. Під час уживання питального займенника wer, аби уникнути чоловічої форми присвійного займенника sein, що узгоджується з ним, рекомендується використовувати гендерно нейтральні форми: Wer aus dem städtischen Dienst ausscheidet, hat sein Job-Ticket zurückzugeben / Wer aus dem städtischen Dienst ausscheidet, hat das Job-Ticket zurückzugeben [1].

Аналізуючи німецькомовні посібники з гендерно коректної мови Кельнського університету (ÜberzenGENDERe Sprache) [11], Вільного університету Берліну (Geschlechtersensible Sprache) та університетів федеральної землі Бремен (Orientierungshilfe für eine gendergerechte Sprache: an den Hochschulen im Land Bremen) [9], можна спостерігати, що гендерно коректне вживання мови може називатися по-різному, наприклад: geschlechtergerechte / geschlechtersensible / gendergerechte / sexusgerechte /

geschlechterfaire / nicht-sexistische Sprache. Незважаючи на деякі відмінності, ці терміни позначають «спосіб знайти більшу рівноправність жінок, чоловіків (і трансгендерів, транссексуалів, гомосексуалів) на мовному рівні та через мову в інших сферах» (ein Mittel, zu mehr Gleichberechtigung von Frauen und Männern auf der Ebene der Sprache und über den Weg der Sprache auch in anderen Bereichen zu finden) [7, с. 5]. З інших регламентованих указівок видно, що формулювати тексти правильно з точки зору статі – це звертатися до жінок і чоловіків, трансгендерів, транссексуалів і гомосексуалів на рівні, показати їх графічно та позбавитися стереотипного уявлення про суспільні ролі (Texte geschlechtergerecht zu formulieren bedeutet, Frauen und Männer gleichermaßen anzusprechen, Frauen sprachlich und bildlich sichtbar zu machen und stereotypen Vorstellungen über die gesellschaftlichen Rollen von Männern und Frauen entgegen zu wirken) [7]. В іншому разі текст буде вважатися сексистським. У керівництві Кельнського університету наводиться цитата з праці Марліс Хеллінгер та Критини Бірбах: «Sprache ist sexistisch, wenn sie Frauen und ihre Leistungen ignoriert; sie ist sexistisch, wenn sie Frauen in Abhängigkeit von oder Unterordnung zu Männern beschreibt und wenn sie Frauen nur in stereotypen Rollen zeigt; sie ist sexistisch, wenn sie Frauen durch herablassende Ausdrücke demütigt und lächerlich macht» [7, с. 4]. Перекласти цю фразу можна так: «Мова тоді є сексистською, коли вона ігнорує жінок та їх досягнення; коли вона описує жінок, залежних або підкорених чоловікам, та коли зображує жінок лише у стереотипних ролях; коли принижує й висміює жінок бундючними висловками». Ми це можемо перекладати й на сучасні реалії через появу встановленого третього гендерного маркера – «d» (divers).

Можна відстежити ці ознаки в кожній мові, але, як відомо, ступінь антропоцентризму мов різний. Уважається, що до гендерних реформ німецька мова була дуже антропоцентричною, однак наразі (завдяки роботі уряду та суспільства) німецька мова стала прикладом політкоректності. До того ж для гендерно правильної усної та письмової мови в ній знайшлося багато можливостей і засобів.

Н. А. Антропова [1] наводить класифікацію, приклади якої зазначені вище, щодо гендерно коректного позначення людей різної статі в німецькій мові: повні парні форми, як-от alle Teilnehmerinnen und Teilnehmer; сплітинг у різних варіаціях: Teilnehmer/innen, TeilnehmerInnen, Student(inn)en, Teilnehmer_innen; нейтралізація

понять, а саме: гендерно нейтральні позначення осіб, як-от die Person; гендерно нейтральні субстантивовані прислівники та прикметники у множині, як-от die Studierenden; метонімічні форми з перенесним значенням, як-от das Institut; креативні рішення, композитні новоутворення, як-от die Wahlberechtigten; збірні іменники з напівсуфіксами -kraft, -schaft, як-от Lehrkraft; предметні позначення, як-от eine Professur; абстрактні дієслівні іменники на -ung, як-от Leitung; гендерно нейтральні іменники з використанням дієприслівникових форм, як-от die antragstellende Person; заміна активного стану пасивним; пряме звертання; використання невизначених займенників jemand, alle тощо.

У регламентованих керівництвах німецької мови пропонуються рішення з уживання гендерно коректної мови. У німецькій мові, аби мова була гендерно коректною, можна використовувати як гендерно специфічну, так і гендерно нейтральну лексику (залежно від ситуації).

Таким чином, виходячи з перелічених способів і рекомендацій утворення гендерно коректних позначень, можна зробити висновок, що в основі гендерно коректного вживання мови лежать чотири загальні принципи.

1) «візуалізація жінок і чоловіків (дівчат і хлопчиків)». Чоловічий рід втрачає власну раніше широко розповсюджену узагальнювальну форму; з'являється третя гендерна форма і виникає відповідне толерантне ставлення;

2) необхідна наявність «симетрії» під час називання осіб різної статі, тобто найменування повинні мати однакові значення. Отож, аби в назвах професій, титулів, посад тощо не простежувалася навіть частка дискримінації, треба дотримуватися

такої симетрії, при цьому враховувати додаткові конотації слів, які можуть призвести до смислової помилки;

3) «рівність шансів», що означає, що чоловіки та жінки, особи гендерної третьої форми повинні отримувати однакове до них ставлення та рівність між собою, коли хтось до них звертається в загальній формі;

4) «жінки вперед»: під час паралельного називання осіб чоловічої та жіночої статі, як правило, на першому місці стоїть феміністична форма.

Висновки і пропозиції. Отже, підсумовуючи все вищесказане, необхідно зазначити, що спочатку гендерна реформа відбувалася в англійській мові. Активно розвивався феміністичний рух у США. Далі хвиля гендерних реформ охопила й Німеччину (приблизно з 1980-х років), де мовні реформи підтримувалися як на урядовому рівні, так і на суспільному, тому вони невдовзі були зафіксовані у Федеральному законі ФРН. У німецькій мові гендерні перетворення виявилися в назвах професій, посад, титулів, ступенів тощо. Дискримінаційні найменування чоловічого роду набували, наскільки це дозволяла мова, аналогічної форми жіночого, але зміни в мові тривали й у подальшому. Було створено велику кількість посібників і рекомендацій щодо того, як правильно звертатися до людини (залежно від того, відомо чи ні його стать), а також до групи людей, де присутні особи обох статей та особи третьої гендерної форми (з 2019 року). Як наслідок, виокремлено декілька способів моделювання гендерно коректних найменувань: повні парні форми, форми на основі сплітингу, нейтральні форми та різноманітні контекстуальні креативні формулювання.

Список літератури:

1. Антропова Н. А. К вопросу гендерно корректного употребления немецкого языка. *Гуманитарный вектор*. 2016. № 3. С. 49–55.
2. Горошко Е. И. Гендерная проблематика в языкознании: введение в гендерные исследования: учеб. пособие; под ред. И. А. Жеребкиной. Харьков: ХЦГИ; Санкт-Петербург : Алетейя, 2001. С. 508–542.
3. Каменская, О. Л. Гендергетика наука будущего. *Гендер как интрига познания. Пилотный выпуск*. Москва : Изд-во Рудомино, 2002. С. 13–20.
4. Скотт Дж. Гендер: полезная категория исторического анализа. *Гендерные исследования*. 2000. № 5. С. 142–171.
5. Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat. URL: <https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/pressemitteilungen/DE/2018/12/drittesgeschlecht.html> (in German)
6. Geschlechtersensible Sprache. Die Freie Universität Berlin. 2 p. (in German)
7. Geschlechtergerechte Sprache. Empfehlungen der Gleichstellungsbeauftragten der Universität zu Köln, 2009. 24 p. (in German)
8. Die Humboldt-Universität zu Berlin. URL: <https://www.hu-berlin.de/de> (in German).
9. Hellinger M., Bierbach Ch. Eine Sprache für beide Geschlechter: Richtlinien für einen nicht-sexistischen Sprachgebrauch. Bonn: Dt. UNESCO-Komm., 1993 p.

10. Orientierungshilfe für eine gendergerechte Sprache. An den Hochschulen im Land Bremen : керівництво. 2014. 22 с.

11. ÜberzeuGENDERe Sprache. Leitfaden für eine geschlechtersensible und inklusive Sprache : керівництво. 2017. 32 с.

Hoida O. I. THE GENDER-CORRECT POLICY OF THE GERMAN LANGUAGE IN ITS VARIOUS FORMS OF USAGE

This article explores the problematic of the gender-correct policy of the German language and the emergence of a new, namely the third gender form – “d” (divers). This problematic is not sufficiently studied and the consideration is quite ongoing, because the social plan is constantly changing and the corresponding changes in the language are taking place, we can see by the example of very recent changes at the legislative level. The relevance of this study is the need to study the linguistic means of representation of gender in the modern German language. As is known, language and society develop in parallel, speech captures the changes that take place in society. This issue remains topical today, which is confirmed in almost all spheres by the innovations on the gender-correct use of language in German-speaking countries and the ongoing discussions on this topic. The flow of scientific and media publications that in some way raise the question of alternative (non-sexist) use of the German language does not stop either.

The scientific novelty of the work lies in the study of modern approaches in German-language sources to gender-correct names of women and men, transsexuals, transgender people and homosexuals and suggestions of possible options for the translation of these names. The experience accumulated in the course of the work has practical significance, which can be further used by other linguists, teachers, translators and those who study or research the German language. The results of the study can also be used in classes on the practice of translation, language learning. In German, gender transformations appeared primarily in the names of professions, positions, titles, degrees, etc. Discriminatory names in the masculine form acquired, as far as speech allowed, a similar form of the feminine form. But the changes in language continued farther afield. A large number of manuals and recommendations have been created on how to properly address a person depending on whether his or her gender is known, as well as to a group of people with both genders, and persons of the third gender form from 2019. Based on the analysis, the article identifies 4 basic models – the principles of gender correct German language policy, specifies recommendations and language norms, presents the possibility of using both gender-specific and gender-neutral vocabulary depending on the speech situations.

Key words: gender-correct German language policy, gender, gender neutralization, gender-specific vocabulary, gender-neutral vocabulary, third gender form – “d” (divers).